

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1227,Odczyt-dr-Jerzego-Bednarka-Zagadka-kapitana-Z-24-Rozpracowanie-Konspiracyjnego-W.html>
04.04.2026, 12:21

Odczyt dr. Jerzego Bednarka „Zagadka kapitana »Z 24«. Rozpracowanie Konspiracyjnego Wojska Polskiego w 1946 r. przez Informację Wojskową” - Radomsko, 16 kwietnia 2007 r.

16.04.2007

W dniu 16 kwietnia br. Muzeum Regionalne w Radomsku zgromadziło liczne grono słuchaczy na dwukrotnie wygłoszonym odczycie dr. Jerzego Bednarka (IPN Warszawa) na temat jednej z największych prowokacji, jaką Informacja Wojska Polskiego przeprowadziła wobec polskiego zbrojnego podziemia antykomunistycznego. Prowokację urządzono w ramach sprawy operacyjnej o krypt. „Lasy”, a jej głównym wykonawcą był Zygmunt Lercel - agent Informacji Wojskowej o pseudonimie „Siwiński”. Jako kapitan „Z 24”, podając się za następcę aresztowanego miesiąc wcześniej kpt. Stanisława Sojczyńskiego „Warszyca”, zdołał w ciągu zaledwie trzech tygodni podporządkować sobie poznanych dowódców i żołnierzy Konspiracyjnego Wojska Polskiego, którzy niedługo potem zniknęli w tajemniczych okolicznościach, rzekomo przerzuceni do oddziałów leśnych na Lubelszczyznę. Efektem prowokacji były liczne aresztowania i akcje likwidacyjne, przeprowadzane przez Informację Wojskową i WUBP w Łodzi wobec zidentyfikowanych członków KWP. Dr Bednarek przedstawił również swoje najnowsze ustalenia na temat Henryka Brzózki, osoby, która w czerwcu 1946 r. umożliwiła UB ujęcie „Warszyca”, a której losy (służba w Informacji WP) potoczyły się całkowicie odmiennie od losów Zygmunta Lercela.

Pierwszy z odczytów przeznaczony był dla młodzieży radomszczańskich szkół (II LO, III LO oraz Technikum Drzewne i Ochrony Środowiska), drugie spotkanie miało charakter otwarty i zgromadziło przedstawicieli środowisk kombatanckich, nauczycieli oraz byłych opozycjonistów z terenu Radomska. Przybył na nie m.in. Dariusz Janosik - zastępca prezydenta miasta Radomska. Obydwa spotkania otworzyli Krzysztof Zygmunt - dyrektor Muzeum Regionalnego w Radomsku oraz Marek Drużka - dyrektor łódzkiego oddziału IPN. W dyskusji po spotkaniu głos zabrali m.in. Jan Kaszuwara, Zofia Gzik - prezes radomszczańskiego oddziału Towarzystwa Opieki nad Zabytkami oraz Lucjan Brycht - były żołnierz Konspiracyjnego Wojska Polskiego. Kombatancki udostępnił prelegentowi do wglądu dokumenty z tamtego okresu. Na spotkaniu obecni byli też przedstawiciele mediów („Gazeta Radomszczańska”, „Po Prostu Informacje”, „Dziennik Łódzki - Co Nowego”, Niezależna Telewizja Lokalna oraz Zdzisław Wiśniewski z portalu „Radomszczański Niezależny Serwis Regionalny”).

Dr Bednarek przypomniał, iż jesienią tego roku ma się ukazać publikacja dr. Tomasza Toborka (IPN Łódź), poświęcona Konspiracyjnemu Wojsku Polskiemu. Zapowiedział jednocześnie kontynuowanie własnych badań nad problematyką rozpracowywania przez organy bezpieczeństwa państwa struktur KWP.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)



2



3



4